

TIẾT 116

MÙA XUÂN NHỎ NHỎ

(Thanh Hải)

I. Đọc, hiểu chú thích :

1. Tác giả :

- Tên : Phạm Bá Ngoãn (1930-1980),
là người con xứ Huế.

- Là một trong những nhà thơ tiêu biểu của
văn học cách mạng Việt Nam.

THANH HẢI.

ReGuon CO

I. Đọc, tìm hiểu chung :

1. Tác giả :

- Tên : Phạm Bá Ngoãn (1930-1980), là người con xứ Huế.

- Là một trong những nhà thơ tiêu biểu của văn học cách mạng Việt Nam.

- Phong cách thơ: chân thành, đơn hậu, đậm thắm.

THANH HẢI.

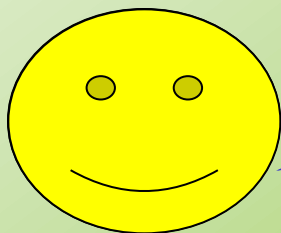
2. Tác phẩm:

a. Hoàn cảnh: Sáng tác tháng 11 năm 1980

A. Khi đất nước xảy ra cuộc chiến tranh biên giới phía Bắc và Tây Nam.

B. Đất nước có nhiều khó khăn: chiến tranh biên giới, nền kinh tế cha thoát khỏi bao cấp và được viết khi nhà thơ đang gặm trầu trong phòng bệnh.

C. Đất nước đã hoà bình song nền kinh tế cha thoát khỏi bao cấp, còn nghèo nàn, lạc hậu.

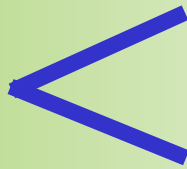

Chúc mừng bạn!

2. Tác phẩm:

a. Hoàn cảnh:

Sáng tác tháng
11 năm 1980

Đất nước còn nhiều
khó khăn.

Nhà thơ đang nằm
trên giường bệnh.

“... Tôi luôn có cái ám ảnh của một người đau bệnh hiểm nghèo, rằng không biết mình sẽ nằm xuống vào lúc nào, nằm xuống để rồi không dậy được nữa. Lúc đó để lại bao nhiêu chuyện dở dang, trong đó có những tác phẩm... Khi có điều kiện, người cảm thấy thoải mái đôi chút là tôi liền ngồi vào bàn. Tôi tự nhủ: Phải sống những ngày tháng cuối có ích để khi mất đi mình vẫn có thể làm việc đến giờ chót.”

b. Bố cục và mạch cảm xúc:

MÙA XUÂN NHỎ NHỎ

- Thanh Hải -

Mọc giữa dòng sông xanh
Một bông hoa tím biếc
Ôi, con chim chiền chiện.
Hót chi mà vang trời
Từng giọt long lanh rơi
Tôi đưa tay tôi hứng.

Mùa xuân ngời cầm súng
Lộc giắt đầy bên lưng
Mùa xuân ngời ra đồng
Lộc trải dài nương mạ
Tất cả nhối hời hởi
Tất cả nhối rộn rạo...

Đất nở bốn ngàn năm
Vất vả và gian lao
Đất nở vì sao
Cứ đi lên phía trước.

Ta làm con chim hót
Ta làm một cành hoa
Ta nhập vào hoà ca
Một nốt trầm xao xuyến.

Một mùa xuân nhỏ nhỏ
Lặng lẽ dâng cho đời
Dù là tuổi hai mươi
Dù là khi tóc bạc.

Mùa xuân - ta xin hát
Câu Nam ai, Nam bình
Nước non ngàn dặm mình
Nước non ngàn dặm tình
Nhịp phách tiền đất Huế.

Mạch cảm xúc :

Cảm xúc trước vẻ đẹp và sức sống của mùa xuân
thiên nhiên xứ Huế → Liên tưởng tới mùa xuân của đất
nước, cách mạng → **Suy nghĩ ước nguyện được cống
hiến** → Trở về với cảm xúc tha thiết tự hào qua làn
điệu dân ca.

II. Đọc, tìm hiểu bài thơ:

1. Cảm xúc trước mùa xuân thiên nhiên xứ Huế:

*Mọc giữa dòng sông xanh
Một bông hoa tím biếc
Ơi con chim chiền chiện
Hót chi mà vang trời
Từng giọt long lanh rơi
Tôi đưa tay tôi hứng.*

**Bức tranh
xuân**

Hình ảnh : *dòng sông, bông hoa*

Màu sắc : *xanh, tím*

Âm thanh : *tiếng chim chiền chiện*

20 3 2005

*Một bông hoa tím biếc
Mọc giữa dòng sông xanh*

*Mọc giữa dòng sông xanh
Một bông hoa tím biếc*

*Mọc giữa dòng sông xanh
Một bông hoa tím biếc
Ở con chim chiền chiện
Hót chi mà vang trời
Từng giọt long lanh rơi
Tôi đưa tay tôi hứng.*

**Bức tranh
xuân**

Hình ảnh : *dòng sông, bông hoa*

Màu sắc : *xanh, tím*

Âm thanh : *tiếng chim chiền chiện*

*Bức tranh thiên nhiên có màu sắc dịu mát, âm thanh rộn rã,
đồng nét hài hòa, không gian cao rộng → Dậm sắc màu xứ
Huế nên thơ, tao nhã, thơ mộng.*

*Ởi con chim chiền chiện
Hót chi mà vang trời
Từng giọt long lanh rơi
Tôi đưa tay tôi hứng*

giọt long lanh : giọt âm thanh của tiếng chim

Nghệ thuật chuyển đổi cảm giác:

nhà thơ không chỉ nghe thấy âm thanh mà còn có cảm giác nhìn thấy âm thanh ấy kết thành giọt và đặc biệt còn tiếp xúc “hứng” được.

=> Tâm trạng say sưa, ngây ngất, nâng niu, trân trọng của tác giả trước cảnh đất trời vào xuân.

2. Cảm xúc trước mùa xuân đất nước :

NGƯỜI CẦM SÚNG

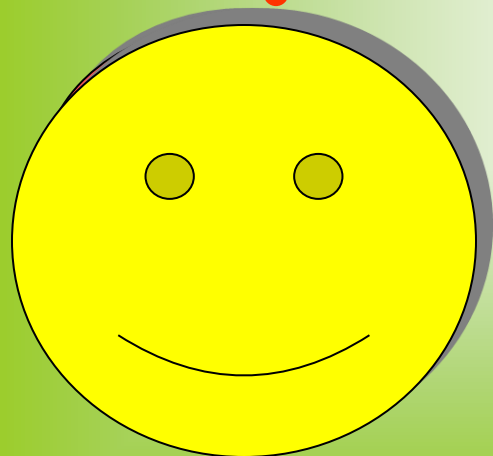
NGƯỜI RA ĐỒNG

⇒ Hai lớp người gian nan vất vả tiêu biểu cho hai nhiệm vụ bảo vệ và xây dựng đất nước.

Chọn phương án trả lời đúng nhất ?

**chúc
mừng
bạn**

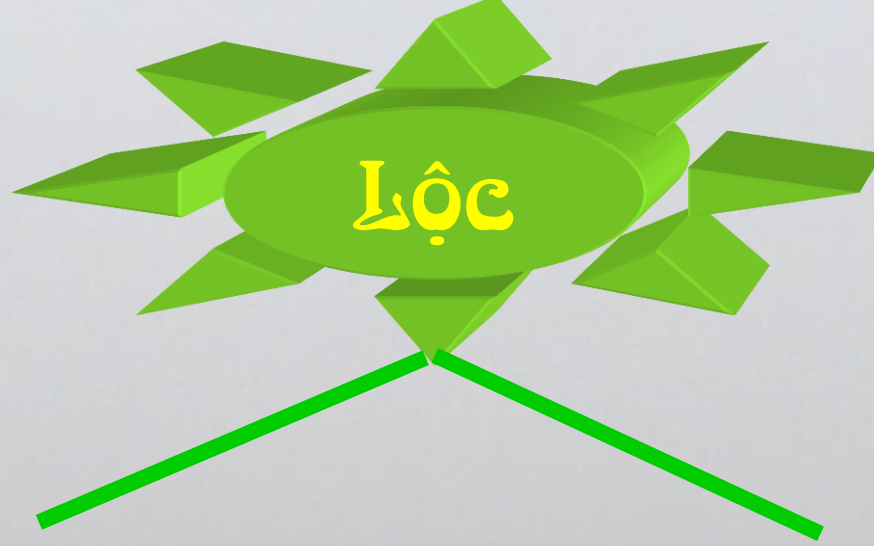
A. Chồi non xanh tơ của cây cối

B. Sức thanh xuân tươi trẻ

C. Sức sống mãnh liệt của mùa xuân

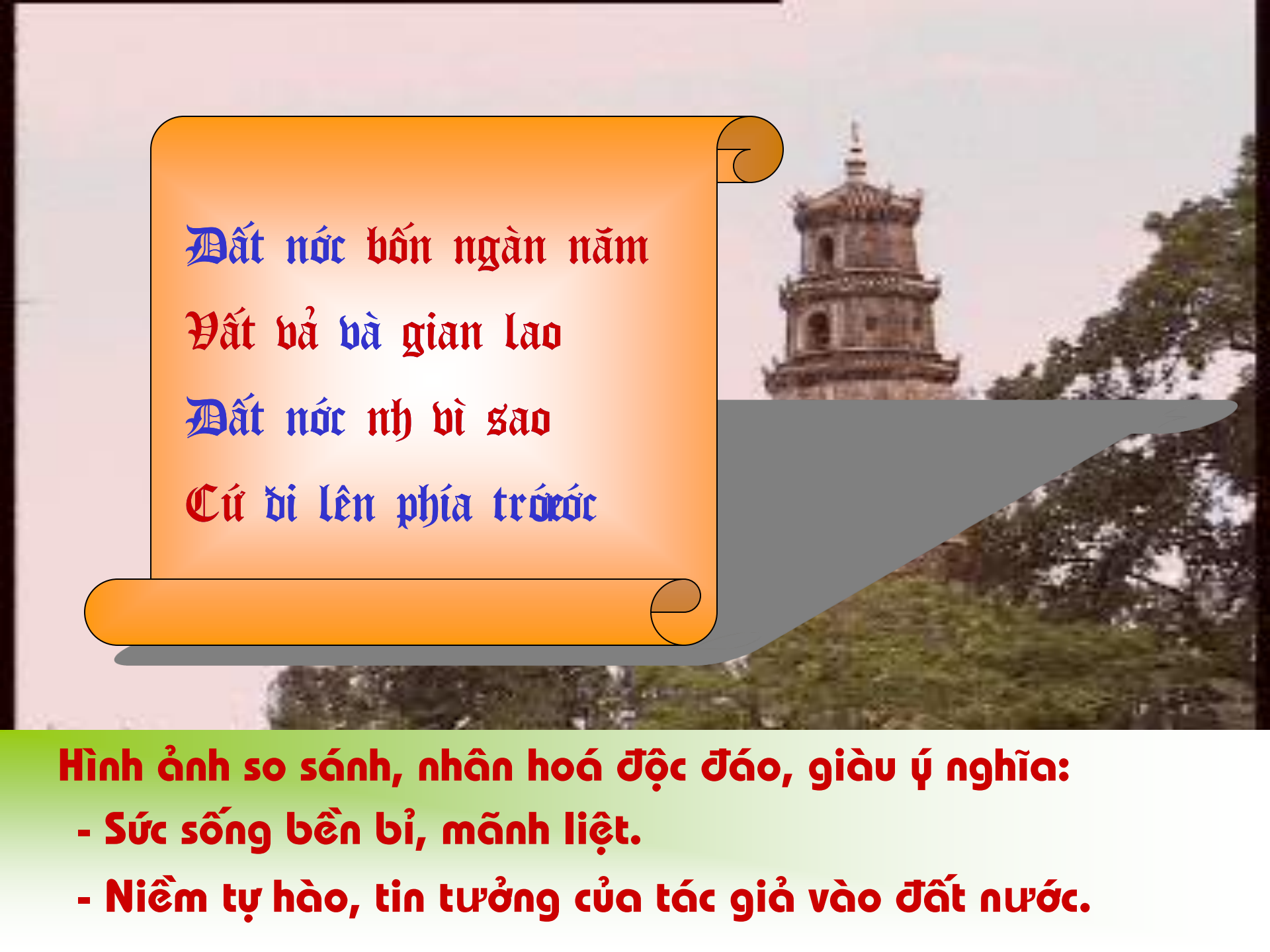
D. Cả A, B, C

*Ngời lính ra trận
nh mang theo sức
sống của mùa
xuân vào trận
đánh*

*Ngời nông dân ra
đồng nh
gieo mùa xuân
trên cánh đồng*

Mang cả mùa xuân, sức xuân ra trận, ra đồng để tạo nên mùa xuân cho đất nóc với một khí thế khẩn trương, náo nhiệt.

Đất nóc bốn ngàn năm
Vất vả và gian lao
Đất nóc nh vì sao
Cứ đi lên phía trước

Hình ảnh so sánh, nhân hoá độc đáo, giàu ý nghĩa:

- Sức sống bền bỉ, mãnh liệt.**
- Niềm tự hào, tin tưởng của tác giả vào đất nước.**

3. Ước nguyện trước mùa xuân :

Ta làm con chim hót
Ta làm một **cành hoa**
Ta nhập vào hoà ca
Một nốt trầm xao xuyến.

⇒ *Lấy cái đẹp của
thiên nhiên để thể hiện
nguyện ước...*

Một mùa xuân nho nhỏ
Lặng lẽ dâng cho đời
Dù là tuổi hai mươi
Dù là khi tóc bạc.

**Ta
làm**

con chim hót

một cảnh hoa

**một nốt trầm xao
xuyến**

Ước nguyện khiêm nhường mà tha thiết được cống hiến một phần nhỏ bé cho cuộc đời để góp phần làm đẹp cho đời.

NHÂN VẬT TRỮ TÌNH

Tôi:

Cảm xúc cá nhân của tác giả trước mùa xuân thiên nhiên...

Ta:

Vừa là số ít vừa là số nhiều, Ước nguyện của tác giả cũng là nguyện ước chung của mọi người.

Mùa xuân nhỏ nhỏ:

Mùa xuân bé nhỏ hữu hạn góp phần làm nên mùa xuân rộng lớn của cuộc đời. Đó là quan niệm sống là để cống hiến, để hiến dâng => Khát vọng của cả một thời đại.

4. Khúc hát ngợi ca quê hương đất nước

Cầu Nam ai, Nam bình

Điệu hò nổi tiếng của xứ Huế

*Bộ phận cấu thành nền văn
hoá dân tộc*

*Khúc hát thân tình, ấm áp ngân lên niềm tin
yêu tha thiết vào cuộc đời, vào quê hương xứ sở.*

Bài 1:

- Bài thơ “ Mùa xuân nho nhỏ được viết theo thể thơ nào ?
- Xác định nhịp thơ của khổ 1?

*“ Mọc / giữa dòng sông xanh
Một bông hoa / tím biếc
Ơi, / con chim / chiền chiện
Hót chi / mà / vang trời
Từng giọt / long lanh rơi
Tôi đưa tay / tôi hứng.”*

Bài 2:

Khoanh tròn vào chữ cái đầu dòng nêu nhận xét đúng nhất về hình ảnh thơ trong bài?

A Hình ảnh thơ giản dị, gợi cảm giàu sức biểu trưng.

B. Hình ảnh thơ bất ngờ, thú vị.

C. Hình ảnh thơ giàu chất triết lí.

Khoanh tròn vào chữ cái đầu dòng nêu nhận xét đúng nhất về chủ đề của bài thơ.

- A. Lời tâm nguyện chân thành trước lúc đi xa.*
- B. Mong ước được hoá thân làm đẹp cuộc đời.*
- C. Cảm xúc về mùa xuân thiên nhiên, đất nước.*
- (D)** *Ước nguyện sống có ích, được cống hiến cho đời.*

III. Tổng kết

1. Nghệ thuật:

- Thể thơ năm chữ, nhịp thơ linh hoạt.
- Hình ảnh giản dị, giàu ý nghĩa biểu trng.
- Giọng thơ trầm lắng thiết tha.

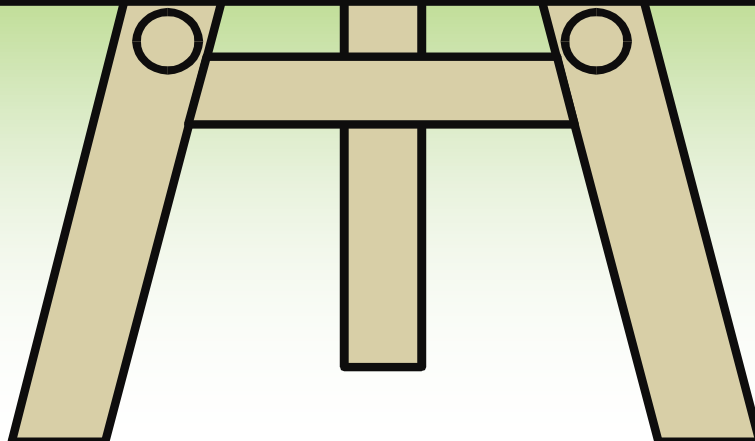
2. Nội dung:

Bài thơ là tiếng lòng tha thiết thể hiện tình cảm yêu mến, gắn bó với đất nước, cuộc đời, là ước nguyện chân thành được cống hiến cho đất nước và góp một mùa xuân nho nhỏ của mình vào mùa xuân lớn của dân tộc.

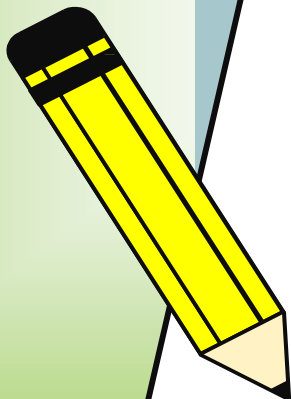

Luyện tập

Sau khi học xong bài thơ, em có những cảm nghĩ gì hoặc có những liên hệ nh thế nào về bản thân trước quan niệm sống của tác giả?

VỀ NHÀ

☞ Học thuộc bài thơ, nắm được nội dung và nghệ thuật của bài.

☞ Viết đoạn văn bình một khổ thơ em thích nhất.

☞ Soạn bài: Viếng lăng Bác